

MOTTO :

„Frumusețea vine din metaforă, din imaginea inclusă și nu explicată...”

Alexandru Tocilescu

Ne e dat să citim uneori cronici teatrale din care absolut nimeni nu pricepe nimic. Ele par scrise chiar cu acest scop: ca nimeni să nu priceapă nimic, dar toată lumea să-și dea totuși seama că... „e scris adânc”!

Platitudinea de gândire, inexistența unui punct de vedere propriu în legătură cu opera scenică, incapacitatea de a sesiza și de a înțelege noutatea unei concepții regizoral-scenografice, nesiguranța în aprecierea jocului actoricesc, impresiionismul pauper, lipsit de criteriile generale de apreciere a fenomenului artistic ca și de cele specifice estimării fenomenului teatral, toate acestea, dublate de obicei de o crasă lipsă de modestie a autorilor investigației pretins critice, nu ezită să se drapeze în faldurile unui limbaj înclăsat sau măcar epatant cu ostentație, menit să ascundă ceea ce s-ar putea numi, în ultimă instanță și fără teama de a greși, impostura în critică.

Când fenomenul se produce din partea unor persoane care „se trezesc vorbind” (adică scriind) — să zicem poeți, altfel onești, dar care-și mai dau ocazional cu părerea despre un spectacol sau altul, ca și când statutul lor, poetic, i-ar dispensa automat de condiția, atât de terestră, a obiectivității actului critic! — impostura trece în deobște nesancționată, nu pentru că n-ar fi în fond ceea ce este, ci pentru că a ajuns să nu mai surprindă pe nimeni. Dacă se mai întâmplă ca omul să aibă o nevastă, o iubită sau chiar o prietenă de familie în teatrul respectiv, lipsa de obiectivitate de-

vine chiar... o cerință morală, care justifică și momentul artistic ca și intervenția în presă! Uneori se încearcă și o splendidă teoretizare a dreptului la impostură, prelinzindu-se că „e bine” ca în critică să-și dea cu părerea și alte persoane decît criticii!

Cînd însă fenomenul se produce chiar din partea unor așa-zii critici teatrali, abreditați ca atare cel puțin de revistele la care scriu sau numai colaborează cu intermitență, impostura nu mai are nici măcar pseudo-justificarea „morală” a cazurilor benigne, ori scuza de a fi fost, pur și simplu, o opinie, ca oricare alta, a unui

CRONICA CRONICII TEATRALE

Platitudinea epatantă

nespecialist în domeniu! Căci așa-zisul critic teatral poate să aibă o pregătire universitară de strictă specialitate, ba încă să mai fie și la curent cu ultimele teorii și metodologii critice de pe glob, din care să nu priceapă însă o iotă! Important e să rețină doar cîteva termeni, pe care să-i folosească fie și alandala — citește, cit mai aluritor cu puțință! — numai să-și facă praf cititorii!

Ca să vă convingeți că nu am exagerat cu nimic,

vom cita absolut exact un întreg paragraf dintr-o cronică teatrală la spectacolul Hamlet de la Teatrul „Bulandra”, în regia lui Alexandru Tocilescu, cronică semnată de Nicoleta Gherghel și apărută în revista „Luceafărul” (nr. 5/1986, pag. 4).

„În contextul compozițiilor statiei, compoziții dinamice (pe lângă muzică, ecleraj, zgomote) sînt, în același timp, dramatis personae încarnate pe scenă de actori la nivel abstract (cercul timpului prezent al parabolei) și la nivel concret, urmînd linia personajelor conturate, ab initio, de text (cercul timpului istoric) — niveluri între care regia și actorii trebuiau să stabilească, prin joc, interferențe și distanțări, pentru ca distincția între entități diferite și totuși apropiate, să fie netă; sînt, apoi, personajele a căror activitate și prezență sînt precizate de dramatis personae (bătrînul rege Hamlet, prezent doar cu vocea, Fortinbras, bătrînul rege norveg) și care nu prind viață pe scenă (timpul trecut al prezentului istoric, ca idealizare); și mai sînt, totodată, comediații dramei lui Gonzago (timpul prezent al trecutului), care trebuie să creze revelația întoarcerii de sens a temporalității, prin răcordarea la contemporaneitate (curte regală — guvernare tiranică), prin înfrînarea în afara timpului și a spațiului a celor două lumi, a celor două coordonate, a celor trei niveluri de reprezentare, conjugate spre obținerea timpilor tari ai dublei înscenări.”

Nouă ni se pare cît se poate de clar! Mai ales că, dacă această a treia parte a cronicii, din care am citat, se numește Dramatis personae, prima se numea Glisaj în întuneric...

MYOSOTIS